

Nr 559

Av herr Elmwall, om utredning av möjligheterna att omforma den nuvarande allmänna varuskatten till en flexibel och konjunkturpassad utjämningskatt.

I direktiven till skattesystemutredningen framhöll finansministern bl. a. att den allmänna varuskatten bör ses som ett bestående element i skattesystemet. Detta torde få anses innebära, att den nu arbetande skattesystemutredningen kommer att söka inpassa varuskatten som ett permanent inslag i skattesystemet. Enligt min mening bör denna överarbetning ha till syftemål att även beakta principen om att skatt skall erläggas efter skattekraft, en princip, vars tillämpning brustit i det nuvarande skattesystemet.

Det torde i sinom tid, sedan skattesystemutredningen avgivit sitt betänkande, finnas anledning återkomma till den inbördes avvägningen inom skattesystemet av olika skatteformer. Enligt min mening bör den allmänna varuskatten, när den nu tydligen avsetts bli en bestående del av vårt skattesystem, överflyttas från detaljhandelsledet till partihandelsledet. Fördelarna därmed är framför allt en billigare administration och smidigare tillämpning. I detta sammanhang borde även möjligheterna övervägas att undantaga vissa livsviktiga konsumtionsvaror, t. ex. livsmedel, från allmän varuskatt.

En av de enligt min uppfattning största frågorna i samband med den allmänna varuskattens inpassning i skattesystemet är emellertid dess konjunkturpolitiska roll. Varuskatten bör enligt min uppfattning anpassas till konjunkturläget och således utformas flexibel. Detta skulle innebära att varuskatten finge spela rollen av en utjämningskatt, som direkt skulle anslutas till ett upprättat konjunkturindex. Vid tider av överkonjunktur då det ur samhällsekonomisk stabiliseringssynpunkt är angeläget att suga upp köpkraftsöverskott skulle skattesatsen följaktligen ligga på en relativt hög nivå. Vid avmattningsslägen skulle skattesatsen å andra sidan reduceras. Svårigheterna att bringa ett dylikt skattesystem att fungera torde icke vara oöverstigliga, i synnerhet inte om skatten hade karaktären av en partihandelskatt.

Det bör emellertid närmare övervägas vilket organ som lämpligast skall kunna handhava beslutanderätten över en sådan utjämningskatt. Då syftet med densamma skall vara konjunkturpolitisk, kan det ifrågasättas, om det är lämpligt, att regeringen får beslutanderätt i fråga om skattesatserna. Om så blir fallet kan befaras att bedömningen i alltför stor utsträckning präglas av budgetära och statsfinansiella synpunkter. Lämpligare kan då synas vara att t. ex. riksbanksfullmäktige eller riksgäldsfullmäktige eller

ett organ, sammansatt av representanter för båda dessa nämnda fullmäktigeinstitutioner, anförtros uppgiften att efter konjunkturutvecklingen och inom ramen för av riksdagen beslutade bestämmelser styra en sådan utjämningskatt.

I samband med den allmänna varuskattens inpassning i skattesystemet bör dess konjunkturpolitiska roll enligt min mening bli föremål för närmare utredning.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning av möjligheterna att omforma den nuvarande allmänna varuskatten till en flexibel och konjunkturanpassad utjämningskatt i enlighet med vad i motionen anförts.

Stockholm den 26 januari 1961

Emil Elmwall